

Jaarverslag 2017

SIPO,
te Breda

INHOUDSOPGAVE

Pagina:

Bestuursverslag:

Algemeen instellingsbeleid	4
Kengetallen	13
Financieel beleid	17
Continuïteitsparagraaf	20
Verslag toezichthoudend orgaan	23

Jaarrekening:

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	26
Balans per 31 december 2017	31
Staat van baten en lasten 2017	32
Kasstroomoverzicht 2017	33
Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans	34
Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	38
Bestemming van het resultaat	43
Gebeurtenissen na balansdatum	44
Verbonden partijen	45
Verantwoording subsidies	46
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen	47
Niet uit balans blijvende rechten en verplichtingen	50
Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	51

Overige gegevens:

Statutaire bestemming van het resultaat	53
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	54

BESTUURSVERSLAG

Voor het bestuursverslag

Inleiding

In dit jaarverslag wordt aandacht besteed aan de financiële activiteiten van de Stichting Islamitisch Primair Onderwijs (SIPO) in het jaar 2017.

Jaarrekening

De in dit verslag opgenomen jaarrekening 2017 van SIPO is opgesteld door Dyade Onderwijsbedrijfsvoering B.V. Deze jaarrekening is gecontroleerd door accountantskantoor Pricewaterhousecoopers N.V.

Kernactiviteiten en beleid

Onder het bevoegd gezag van SIPO, met bevoegd gezagnummer 41863, vallen de onderstaande scholen:

	Brinnummer
IBS El Feth	24EL
IBS Okba Ibnoe Nafi	24RZ
IBS Aboe el-Chayr	24PV

Doelstelling van de organisatie

Missie

De missie van SIPO is het bieden van kwalitatief hoogwaardig primair onderwijs op islamitische grondslag volgens de Soena wal Djamaha¹. Uitgangspunt hierbij is dat aan de kinderen in Midden en West Brabant kwalitatief hoogwaardig basisonderwijs wordt geboden, zodanig dat het beste uit deze kinderen gehaald kan worden met het oog op hun functioneren in de Nederlandse samenleving.

Visie

Onze leerlingen

SIPO staat voor de ontwikkeling van leerlingen naar volwaardig burgerschap in de Nederlandse en Europese samenleving met een stevige, (zelf)bewuste islamitische identiteit. In de visie van SIPO staan islamitische identiteit en burgerschap en participatie in de Nederlandse samenleving niet op gespannen voet met elkaar. SIPO is er van overtuigd dat de islam in elke samenleving een verrijkend perspectief te bieden heeft.

Voor SIPO is het van belang dat kinderen een religieuze vorming krijgen, die past in een wereld met vele identiteiten. In de visie van SIPO leren kinderen vanuit hun achtergrond respectvol om te gaan met medeburgers, ook als die er een andere levenswijze en andere overtuigingen op na houden. Ze leren bovendien om zich als rentmeester te gedragen tegenover de natuur. Ze gaan goed om met de wereld met duurzaamheid als uitgangspunt. In het onderwijs bij de scholen van SIPO staat de eigenwaarde van het kind voorop. SIPO beschouwt elk kind als uniek met eigen talenten en ontplooiingsmogelijkheden. In onderwijs en islamitische opvoeding moet steeds de juiste balans worden gevonden tussen structuur bieden enerzijds en vrijheid tot ontplooiing anderzijds. Het richtpunt is dat onze leerlingen

---

¹ Soena wal Djahama of Al-Aqiedah ahla assoennah wa aljamaa staat voor een verzameling onmiskenbare onderwerpen waar het verstand en de natuurlijke aanleg van de mens zich bij neerleggen. Onderwerpen die verankerd zitten in het hart van de mens en niet open staan voor enige vorm van twijfel, zoals het geloof in het bestaan van de Schepper, Zijn alomvattende kennis, Zijn Almacht, de ontmoeting met Hem na de dood, de beloning voor de verrichte daden en de verplichting om Zijn bevelen, die hij middels Zijn Boeken en Zijn Profeten aan ons heeft geopenbaard, op te volgen.

straks zelfbewust, met een positief zelfbeeld en met vermogen tot kritische zelfreflectie in de wereld staan.

Onze medewerkers

Het personeel van SIPO is in staat om deze visie en kernwaarden invulling te geven en waar te maken. Personeelsleden bij SIPO zijn de rolmodellen voor de leerlingen.

Onderwijskundige kernwaarden voor het personeel zijn daarom verantwoordelijkheid dragen, verbindend en grensverleggend handelen. Voor de overige kernwaarden wordt verwezen naar het Identiteitsplan van SIPO.

Het personeel werkt oplossingsgericht en opbrengstgericht, spreekt collega's aan op passend gedrag en wil daar zelf ook op aangesproken worden. Samenwerken, leren van elkaar, opbouwende voorstellen doen, nieuwe methoden en inzichten verkennen en de uitdaging tot steeds beter presteren aangaan horen daar ook bij, evenals de bereidheid om eigen professionele vaardigheden te blijven ontwikkelen.

Ons onderwijs

SIPO streeft ernaar dat het onderwijs op haar scholen van een excellente kwaliteit is. Bij het nastreven van deze hoge ambitie wil SIPO leren van goede voorbeelden van anderen om beter richting te geven aan de eigen inspanningen. SIPO wil in alle opzichten voldoen aan de wettelijke eisen en aan de kwaliteitseisen van de inspectie, maar gaat feitelijk voor méér en beter dan basiskwaliteit. SIPO gaat er van uit dat het duurzaam realiseren van excellerende scholen alleen maar lukt als ook de kwaliteit van het bestuur op orde is.

Ons bestuur

SIPO onderkent het belang van goed bestuur, wil transparant zijn in haar handelen en zich naar alle betrokkenen verantwoorden. Als bestuur van SIPO onderschrijven wij de Code Goed Bestuur van de PO-raad en zetten ons in om deze gewetensvol uit te voeren. Bovendien hebben wij het Handvest voor Goed Bestuur in het Islamitisch Onderwijs (van de ISBO) mede ondertekend. Beide documenten zijn richtinggevend voor het handelen van het bestuur.

Juridische structuur

De rechtspersoonlijkheid van het bevoegd gezag is een stichting. SIPO is op 31 december 2008 opgericht en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Breda onder dossiernummer 20147556.

Organisatiestructuur en personele bezetting

SIPO is het bevoegd gezag van drie scholen (IBS El Feth te Bergen op Zoom, IBS Aboe el-Chayr te Tilburg en IBS Okba Ibnou Nafi te Breda). Alle drie de scholen hebben een eigen directeur die integraal verantwoordelijk is voor het reilen en zeilen van de eigen school. Voor bovenschoolse zaken is er een directeur-bestuurder. SIPO heeft een bestuursmodel met een dagelijks bestuur en een algemeen bestuur, waarbij laatstgenoemde de interne toezichthoudersfunctie vervult.

De directeur-bestuurder houdt zich bezig met identiteitsbeleid, personeelsbeleid, financieel beleid en huisvestingszaken en alle overige bestuurstaken. Voor de directeurs en de directeur-bestuurder zijn er twee statuten opgesteld waarin taken en bevoegdheden nader staan omschreven. Er is een bestuurskantoor waar naast de directeur-bestuurder ook een parttime administratieve kracht werkt. SIPO beschikt over een GMR en elke school heeft een eigen MR.

Governance ontwikkelingen

Op het gebied van governance zijn er geen wijzigingen geweest in 2017. Het toezicht is op dezelfde wijze vormgegeven als voorgaande jaren. De samenstelling van het bestuur is ook ongewijzigd gebleven.

Bestuurssamenstelling

Het bestuur is ultimo 2017 als volgt samengesteld:

Voorzitter : A. Tebbaa
Overige bestuursleden : F. Bouzambou
A. Boudzra
M. Elkadi
M. El Allouchi
Directeur-bestuurder: M. Talbi

Bekostigingsgrondslag

Het aantal leerlingen op 1 oktober vormt de grondslag voor de bekostiging. Eventueel kan door middel van een groeitelling aanvullende bekostiging worden toegekend als het aantal leerlingen van een school volgens daartoe vastgestelde normen (voor het totale bestuur) is toegenomen. Er hebben gedurende het kalenderjaar 2017 groeitellingen plaatsgevonden (de telling van 1 oktober was meteen een groeitelling). In onderstaand overzicht wordt het aantal leerlingen vergeleken met de jaren 2015, 2014, 2013 en 2012.

	1-10-2017	1-10-2016	1-10-2015	1-10-2014	1-10-2013	1-10-2012
IBS El Feth	210	204	190	176	154	140
IBS Okba Ibnoe Nafi	217	222	217	190	187	185
IBS Aboe el-Chayr	235	188	172	153	145	132
Totaal	662	614	579	519	486	457

Daarnaast heeft SIPO in 2017 een viertal groeitellingen gehad vanwege de snelle groei. Het betreft groeitellingen per de volgende data en met het aangegeven aantal leerlingen:

1-1-2017: 49 leerlingen
1-2-2017: 23 leerlingen
1-10-2017: 49 leerlingen
1-12-2017: 22 leerlingen

Belangrijkste kenmerken van het gevoerde beleid

SIPO bestuur

Het bestuur van SIPO heeft zich in 2017 in hoofdzaak op de volgende punten gericht:

- In maart 2017 is besloten om afscheid te nemen van de directeur van IBS Okba Ibnoe Nafi. Tot en met april 2018 heeft de directeur-bestuurder gefungeerd als interim-directeur op de school.
- Uitvoering van het Plan van Aanpak 2015-2019:
  - o Doordat de directeur-bestuurder een deel van het jaar tevens heeft gefungeerd als waarnemend directeur hebben niet alle acties die in het Plan van Aanpak voor 2017 zijn gepland doorgang gevonden

- De methode Islam Art is met wisselend succes geïmplementeerd op de scholen. Dit is een uitvloeisel van het doel meer aandacht te schenken aan kunstzinnige vakken
  - Het ontwikkelen van een pedagogisch-didactisch concept en het ontwikkelen van meer variatie in de didactiek is verschoven naar een later moment in deze planperiode
  - De islamitische uitstraling van de schoolgebouwen is op alle drie de scholen verder vormgegeven
  - Het opstellen van een beleidsplan voor het techniekonderwijs voor onze scholen is doorgeschoven naar schooljaar 2018/2019
  - Een evaluatie toezichthoudend bestuur zal in 2018 plaatsvinden
- De inspectie was ontevreden over het burgerschapsonderwijs op onze school in Tilburg. Dit wordt in 2018 een thema voor alle drie de scholen
  - Naar aanleiding van een opmerking van de inspectie hebben de leden van de GMR een cursus medezeggenschap gevolgd
  - Het verbeteren van de onderwijskwaliteit. Opbrengstgericht werken en groepsplannen blijven de komende jaren belangrijke thema's voor de drie scholen
  - Het verbeteren van de professionele cultuur waren ook in 2017 belangrijke thema's voor onze scholen IBS Okba Ibnou Nafi en IBS Aboe el-Chayr. Okba heeft hiertoe begeleiding van Stichting Leerkracht ingehuurd
  - In Bergen op Zoom is eind 2016 door de gemeente een start gemaakt met een traject dat de komende jaren moet leiden tot het overdragen van de onderwijshuisvesting aan de schoolbesturen (vergelijkbaar met Breda). In 2017 heeft dit grotendeels stilgestaan. In 2018 is het inmiddels weer opgestart
  - Alle drie de scholen groeien en hebben alle drie dus behoefte aan groepsruimten. In Tilburg is dit op te vangen binnen de MFA. In Breda en Bergen op Zoom zijn reeds gesprekken opgestart om extra groepsruimten te realiseren
  - Vanwege de steeds groter worden verantwoordelijkheid en de daarmee gepaard gaande risico's op personeelsvlak is in 2017 een start gemaakt met de versterking van de personeelsfunctie op SIPO-niveau.

Financieel beleid

De scholen werken met een sluitende begroting. Bovendien zijn de begrotingen taakstellend. De investeringen in onderwijsmethoden, meubilair en ICT waar mogelijk worden gedaan in samenhang met de schoolplannen. SIPO werkt met meerjaren investeringsplannen die verwerkt worden in de verschillende meerjarenbegrotingen.

Het resultaat is in 2017 voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de groeibekostigingen die SIPO heeft ontvangen. Sinds dit jaar wordt in de begroting rekening gehouden met een groeibekostiging. Toch blijken deze hoger uit te vallen dan begroot.

De solvabiliteit en liquiditeit zijn in 2017 gegroeid. De rentabiliteit en huisvestingsratio zijn eveneens gestegen.

Toelichting meerjarenbegroting

Maart 2015 is het Plan van Aanpak SIPO 2015-2019 vastgesteld. Hierin wordt beschreven welke ontwikkelingen SIPO verwacht en welke doelen zij zich heeft gesteld in de komende jaren. Deze beleidsperiode zal SIPO zich met name richten op verdere kwaliteitsverbetering van het onderwijs (waarbij specifieke aandacht voor IBS El Feth die zich de komende jaren

wil gaan ontwikkelen naar een goede/excellente beoordeling), verdere ontwikkeling van de islamitische identiteit, het vergroten van de ouderbetrokkenheid en het faciliteren van de leerlinggroei. Dit heeft financiële consequenties die hun vertaling hebben gekregen in de meerjarenbegroting. Hieronder worden de maatregelen met de grootste financiële impact beschreven.

De leerlinggroei brengt een groei mee aan de inkomstenkant. Van 4,2 miljoen in 2016 naar 5,4 miljoen in 2021, een stijging van 1,2 miljoen. Hierbij is geen rekening gehouden met de aanstaande wijziging in de bekostigingssystematiek met betrekking tot de gewichtenregeling en de impulsgebiedensubsidie.. De verwachting is dat dit (mogelijk fors) negatief voor SIPO zal uitvallen. Het verwachte overschot voor de komende jaren is daarmee te verdedigen.

De grootste impact heeft de groei van het personeelsbestand die de verwachte leerlinggroei met zich meebrengt: in 2021 zijn de personeelslasten ten opzichte van 2016 met een kleine € 1,2 miljoen gestegen. Zaak hierbij is om jaarlijks te monitoren of de leerlinggroei op dat moment groei in het personeel rechtvaardigt.

De scholen krijgen de komende jaren intensieve begeleiding bij het verbeteren van de onderwijskwaliteit. De begeleiding wordt begroot op € 24.000,- per jaar. Daarnaast gaan de scholen zich de komende jaren meer richten op het aanbieden van kunstzinnige vakken, kosten: € 22.500,-. De kosten voor het vergroten van de ouderbetrokkenheid worden begroot op € 15.000,- per jaar.

De komende jaren zien we dat SIPO, ondanks de groei aan de lastenkant, t/m 2020 jaarlijks een positief resultaat behaalt. Volgens onze eigen prognose zien we dit na 2017 gestaag stijgen. Nogmaals, vanwege de verwachte negatieve effecten van de nieuwe bekostigingsvoorstellen zijn deze overschotten te rechtvaardigen.

Huisvesting

Aboe el-Chayr is gehuisvest in MFA (Multi Functionele Accommodatie) "de Dirigent" in Tilburg. De school is hierin gehuisvest, samen met vijf andere gebruikers, te weten basisschool De Regenboog, Kinderstad, Thebe, de gemeente en het sportbedrijf. In 2017 heeft eindelijk de overdracht van het schoolgebouw aan het schoolbestuur plaatsgevonden. De verwachte groei van het leerlingaantal is binnen de MFA op te vangen door gebruik te maken van de hiervoor bestemde wissel lokalen.

In Breda is alle onderwijshuisvesting (zowel (vervangende) nieuwbouw als groot onderhoud) overgeheveld naar BreedSaam, een coöperatie waarin alle Bredase schoolbesturen deelnemen. In goede samenwerking met Breedsaam is voor IBS Okba Ibnou Nafi een schoolgebouw aan de Hooilaan 3 ingrijpend verbouwd en in oktober 2016 opgeleverd. De school is hier sindsdien in gehuisvest. Met Breedsaam lopen momenteel gesprekken om de groei van het leerlingaantal op te vangen. De verwachting is dat de school gebruik zal moeten maken van leegstand in de directe omgeving.

El Feth in Bergen op Zoom heeft door de aanhoudende groei op niet al te lange termijn een capaciteitsvraagstuk. Begin 2018 is wederom een (spoed)aanvraag gedaan ten behoeve van de uitbreiding van het aantal groepsruimten.

Zaken met een behoorlijke personele betekenis en personele ontwikkeling

Mohamed Talbi neemt als directeur-bestuurder alle uitvoerende zaken van het bestuur op zich. Zaken die te maken hebben met de islamitische identiteit zijn een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het gehele bestuur.

De directeuren van IBS Aboe el-Chayr en IBS Okba Ibnoe Nafi hebben in 2016 een vast dienstverband ontvangen. Helaas hebben we in 2017 weer afscheid moeten nemen van de directeur van laatstgenoemde school. De directeur-bestuurder heeft de rest van 2017 en het begin van 2018 waargenomen op de school. In april 2018 is een nieuwe directeur aangesteld.

Voor de komende jaren wordt een lichte groei van het personeelsbestand verwacht, vanwege de groei van de scholen. De verwachting is dat het bestand de komende twee jaar met 5 FTE zal groeien. In 2018 is het lidmaatschap van Leswerk opgezegd. Het opzetten van een flexibele schil is voor SIPO niet haalbaar gebleken. Vervangingsvraagstukken worden nu opgelost door gebruik te maken van detacheringsbureaus. Deze zijn weliswaar duurder dan Leswerk. Daarentegen is het percentage succesvolle vervangingen aanzienlijk gestegen.

Het ziekteverzuim daalt gestaag. IBS El Feth laat al jaren een zeer laag ziekteverzuim zien. IBS Aboe el-Chayr en IBS Okba Ibnoe Nafi hebben een extreem hoog ziekteverzuim gekend. Met name op onze school in Tilburg zien we het percentage aanzienlijk dalen. Ook in Breda is de verwachting dat het percentage zal dalen.

Wat de functiemix betreft, de komende jaren worden gebruikt om de achterstand voor wat betreft het aantal aangestelde LB-functionarissen in te halen. Inmiddels volgen meerdere leerkrachten opleidingen die hen in staat stellen om deel te nemen aan de functiemix. Helaas is per september 2017 een LB-functionaris vertrokken. Daarentegen is in 2017 een nieuwe LB-functionaris gestart.

Personele bezetting

Per 31 december 2017 waren 73 personen (2016 71 personen) in dienst van het bestuur, samen hadden zij een aanstelling van 56,21 fte (2016 53,04 fte). De stijging van de personele bezetting wordt verklaard door een stijging van het leerlingenaantal.

Beheersing uitgaven inzake uitkeringen na ontslag

Het personeelsbeleid van de stichting is erop gericht personeel zolang mogelijk in dienst te houden van de stichting. In sommige gevallen blijkt dit niet mogelijk te zijn. Hiervoor is voor elke school een personeelsreserve gevormd van maximaal € 100.000,- om mogelijke frictiekosten op te vangen.

Onderwijskundige zaken

Op alle drie de scholen is sprake van intensivering van de eerder in gang gezette trajecten Opbrengstgericht werken en het werken met groepsplannen. Tilburg, Breda en Bergen op Zoom werken inmiddels alle met Parnasys. In het Plan van Aanpak SIPO staan verder geen grote wijzigingen ten opzichte van de bestaande plannen van de scholen. Wel is voor El Feth in Bergen op Zoom de ambitie uitgesproken om een goede beoordeling te verkrijgen vanuit

de Onderwijsinspectie. Er is hiervoor een plan van aanpak opgesteld. De andere twee scholen zullen zich voornamelijk richten op de verbetering van de basiskwaliteit. Zowel El Feth als Okba Ibnoe Nafi worden hierin ondersteund door het zelfde bureau, TdF. Vanwege de positieve ervaringen oriënteert Aboe el-Chayr zich momenteel op ditzelfde bureau.

Onderwijsprestaties

De scores op de CITO-LOVS toetsen, de CITO-Entreetoets en de CITO-eindtoets laten een stijgend beeld zien.

School	2016-2017	2015-2016
IBS El Feth	533,5	528,7
IBS Okba Ibnoe Nafi	533,6	533,7
IBS Aboe el-Chayr	532,2	529,3

El Feth heeft in 2017 een sterk verbeterde eindscore. Okba Ibnoe Nafi laat in 2017 wederom een goede score zien. Aboe el-Chayr heeft in 2017 boven de inspectienorm gescoord. Voor deze school is, na de tegenvallende resultaten van de afgelopen jaren, een intensief plan van aanpak opgesteld, gericht op het verbeteren van de opbrengsten. Deze aanpak lijkt nu zijn vruchten af te werpen.

Over het algemeen wordt er door onze leerlingen iets lager gescoord dan gemiddeld in vergelijking met alle leerlingen in Nederland het geval is. In vergelijking met leerlingen uit soortgelijke populatie scoren onze leerlingen over het algemeen juist iets beter. Onze ambitie is om toe te groeien naar (iets boven) het landelijk gemiddelde.

Kwaliteitszorg

SIPO maakt voor wat betreft de kwaliteitszorg gebruik van WMK-PO van Cees Bos. Op SIPO-niveau is de kwaliteitszorg een regelmatig terugkerend agendapunt tijdens de directieoverleggen.

Belangrijke stellige bestuurlijke voornemens

In het verslagjaar en begin 2018, zijn geen besluiten genomen, c.q. zijn er geen belangrijke stellige bestuurlijke voornemens. Op 30 mei 2017 is de concept-jaarrekening 2016 besproken met de accountant, waarna deze is vastgesteld. De meerjarenbegroting 2018-2022 is op 28 november 2017 vastgesteld door het bestuur. Ieder kwartaal wordt door de directeur-bestuurder aan het bestuur gerapporteerd over de financiële situatie. Deze rapportage wordt vervolgens besproken in de bestuursvergadering.

Horizontale verantwoording

De formele horizontale verantwoording is vormgegeven via de medezeggenschapsraden en de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad.

In het kader van kwaliteitszorg worden regelmatig tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd. Op basis van de resultaten van de onderzoeken worden verbeterpunten in kaart gebracht. De vervolgcacties in de vorm van ontwikkeling van beleid, of directe implementatie van de aanpassingen vinden plaats in het schooljaar na onderzoek.

Afhandeling van klachten

Voor klachten is een klachtenregeling vastgesteld. Deze wordt jaarlijks opgenomen in de schoolgidsen. In 2017 zijn er geen klachten ingediend.

Bezoldiging bestuurders en toezichthouders

De leden van het algemeen bestuur van SIPO ontvangen een vergoeding van maximaal € 1.500. Het dagelijks bestuur (directeur-bestuurder) is een bezoldigde functie. De hoogte van

de bezoldiging wordt verder toegelicht in de jaarrekening. Zie hiervoor bijlage ‘Bezoldiging van bestuurders’.

Toelating en toegankelijkheid

De scholen van SIPO staan in principe open voor alle kinderen van ouders die de islamitische grondslag onderschrijven. Vrijwel alle leerlingen van El Feth komen uit Bergen op Zoom. Vrijwel alle leerlingen van Aboe el-Chayr komen uit Tilburg. De leerlingen van Okba Ibnou Nafi komen met name uit Breda; een kleiner, maar groeiend deel van de leerlingen komt uit Oosterhout.

Samenwerkingsverbanden

SIPO maakt deel uit van de volgende samenwerkingsverbanden:

SWV Plein013 (Tilburg)

RSV Breda OOK

SWV Brabantse Wal (Bergen op Zoom)

Daarnaast wordt (ad hoc) samengewerkt met diverse lokale en regionale organisaties en instellingen.

Zaken met politieke of maatschappelijk impact

Afgelopen jaar is veel aandacht gevraagd door leraren voor de negatieve aspecten van het werken in het onderwijs. Werkdruk is daarbij een belangrijk thema. Inmiddels heeft het kabinet extra middelen beschikbaar gesteld voor het verminderen van de werkdruk. In overleg tussen team en directeur zal bepaald worden hoe deze gelden het best ingezet kunnen worden.

Leraren in het basisonderwijs voelen zich daarnaast tekort gedaan door het verschil in salaris met collega's in het voorgezet onderwijs. Door het kabinet zijn extra middelen ter beschikking gesteld voor verhoging van de salarissen binnen het primair onderwijs. Dit is echter onvoldoende om het volledige verschil te compenseren.

Risico's en onzekerheden

Voor de komende jaren is een leerlinggroei geprognosticeerd. Hierop is het beleid voor de komende jaren gebaseerd. Een tegenvallende groei is een risico in deze. Daarnaast zien we op twee scholen een gestaag dalend leerlinggewicht. Samenhangende risico's zijn verwachte nieuwe bekostigingssystematiek, die waarschijnlijk negatief zal uitpakken voor SIPO en de kosten samenhangend met eventuele ontslagprocedures. Een leerkracht wordt na een langdurige ziekteperiode ontslagen en ontvangt desondanks een transitievergoeding. Zekerheid over het fonds ter compensatie van dit soort transitievergoeding is er nog immer niet.

Er komen bij de school Okba Ibnou Nafi in Breda diverse leerlingen vanuit de aangrenzende gemeente Oosterhout. Op dit moment is het gemeentelijke beleid van Oosterhout zo ingesteld dat het leerlingvervoer van de betreffende leerlingen bekostigd wordt door de gemeente Oosterhout. Mocht het beleid van de gemeente Oosterhout aangepast worden en het leerlingvervoer afgeschaft worden dan is het risico dat hiermee ook de betreffende leerlingen de school zullen verlaten. Een verzoek aan de gemeente Oosterhout om huisvesting ter beschikking te stellen voor deze groeiende groep leerlingen is helaas afgewezen.

De regeling impulsgebiedensubsidie is verlengd van schooljaar 2017-2018 tot en met 2020-2021. Echter op dit moment wordt het onderwijsachterstandenbeleid in het primair onderwijs herzien op basis van een nieuwe indicator die het CBS heeft ontwikkeld. Het voornemen is om deze nieuwe regeling voor 1 augustus 2019 in te voeren. In de nieuwe regeling zullen de

huidige gewichtenregeling en de huidige impulsgebieden opgaan. In de voorstellen die eerder door de minister zijn gedaan, is duidelijk geworden dat de nieuwe regeling waarschijnlijk negatief voor SIPO zal uitvallen.

Een risico voor groeischolen in de regio West-Brabant is het groeiende tekort aan gekwalificeerde leerkrachten. Daarmee samenhangend wordt het steeds moeilijker om geschikte vervangers te vinden in geval van ziekte of verlof. Er is een noodzaak om vaker gebruik te maken van detacheringsbureaus. De personeelskosten zullen hierdoor echter aanzienlijk stijgen.

Een ander risico voor groeischolen zijn de explosief stijgende bouwkosten. De normvergoeding die gemeenten hanteren voor de bouwkosten zijn hierdoor onvoldoende om kwalitatief goede gebouwen te realiseren. De VNG heeft de gemeenten opgeroepen om de normbedragen met veertig procent te verhogen, maar vooralsnog maken de gemeenten geen aanstalten om dit te doen.

Besteding van de middelen uit de prestatieboxregeling

Vanaf 2012 ontvangen de scholen subsidie in het kader van de prestatiebox. Voor de scholen van SIPO ligt een bestuursakkoord met daarin opgenomen prestatieafspraken tussen het ministerie en de PO-raad aan ten grondslag. De vier actielijnen in het bestuursakkoord zijn:

1. Talentontwikkeling door uitdagend onderwijs
2. Een brede aanpak voor duurzame onderwijsverbetering
3. Professionele scholen
4. Doorgaande ontwikkelijnen

De middelen zijn in 2017 met name ingezet voor een brede aanpak voor duurzame onderwijsverbetering en professionele scholen.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen aan en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de organisatie op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie inclusief voorzieningen: *Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen*

Omschrijving	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
- Eigen vermogen	2.801.615		2.244.030	
- Voorzieningen	107.971		192.559	
Som eigen vermogen en voorzieningen	<u>2.909.586</u>		<u>2.436.589</u>	
Totaal vermogen	<u>3.426.629</u>		<u>3.127.765</u>	
Kengetal:	0,85		0,78	

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,30.

Deze definitie van de solvabiliteit geeft aan dat 85% van het totale vermogen uit eigen vermogen ofwel reserves en voorzieningen bestaat, hetgeen inhoudt dat slechts 15% van het totale vermogen gefinancierd wordt met vreemd vermogen.

De solvabiliteit is voor 2017 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2016 is de solvabiliteitspositie gestegen.

Definitie exclusief voorzieningen: *Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen.*

Omschrijving	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
Eigen vermogen	<u>2.801.615</u>		<u>2.244.030</u>	
Totaal vermogen	<u>3.426.629</u>		<u>3.127.765</u>	
Kengetal:	0,82		0,72	

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan het vermogen om niet-voorzien tot de reguliere bedrijfsvoering behorende risico's op te vangen.

Definitie inclusief materiële vaste activa: *Het eigen vermogen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten)*

Omschrijving	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
Eigen vermogen	<u>2.801.615</u>		<u>2.244.030</u>	
- Totaal baten	4.585.685		4.262.653	
- Financiële baten	4.609		9.520	
Som totaal baten inclusief financiële baten	<u>4.590.294</u>		<u>4.272.173</u>	
Kengetal:	0,61		0,53	

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,05.

In deze definitie wordt de rol van het eigen vermogen als risicobuffer voor onvoorziene gebeurtenissen benadrukt.

Bij toepassing en verankering van het risicomanagement in de organisatie en het goed functioneren van de planning & control cyclus blijven altijd restrisico's achter. Voor het opvangen van de mogelijke financiële effecten moet het bestuur voldoende weerstandsvermogen hebben of opbouwen.

Het weerstandsvermogen is voor 2017 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2016 is het weerstandsvermogen gestegen.

Definitie exclusief materiële vaste activa: Het eigen vermogen minus de materiële vaste activa gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
- Eigen vermogen	2.801.615		2.244.030	
- Materiële vaste activa	704.781		672.837	
Verschil eigen vermogen en materiële vaste activa		<u>2.096.834</u>		<u>1.571.193</u>
- Totaal baten	4.585.685		4.262.653	
- Financiële baten	4.609		9.520	
Som totaal baten inclusief financiële baten		<u>4.590.294</u>		<u>4.272.173</u>
Kengetal:		0,46		0,37

FINANCIEEL BELEID

Financiële positie op balansdatum

Onderstaand treft u de balans aan per 31 december 2017 in vergelijking met 31 december 2016. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

Activa	31-12-2017	31-12-2016	Passiva	31-12-2017	31-12-2016
Materiële vaste activa	704.781	672.837	Eigen vermogen	2.801.615	2.244.030
Vorderingen	224.718	615.619	Voorzieningen	107.971	192.559
Liquide middelen	2.497.130	1.839.309	Langlopende schulden	74.395	76.967
			Kortlopende schulden	442.648	614.209
Totaal activa	3.426.629	3.127.765	Totaal passiva	3.426.629	3.127.765

Toelichting op de activa zijde van de balans:

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gestegen omdat per saldo de investeringen 2017 hoger waren dan de afschrijvingen.

Vorderingen

De vordering zijn gedaald ten opzichte van 2016 dankzij de ontvangst van een grote vordering op de gemeente Bergen op Zoom in verband met nieuwbouw lokalen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn onder andere gestegen door door het positieve resultaat. In het kasstroomoverzicht kunt u een verdere onderbouwing lezen.

Toelichting op de passiva zijde van de balans:

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is toegenomen door de toevoeging van het positieve resultaat.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gedaald gedaald omdat de voorziening buitenonderhoud bij basisschool Aboe El-Chayr in Tilburg is komen te vervallen. Deze verplichting wordt overgenomen door een nieuw opgerichte VVE.

Langlopende schulden

De langlopende schulden zullen jaarlijks afnemen conform de afschrijvingen. Hier zijn geen bijzonderheden te vermelden.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn gedaald omdat er per balansmoment geen grote facturen meer verschuldigd waren aan bouwondernemingen zoals in 2016.

Analyse resultaat

De begroting van 2017 liet een positief resultaat zien van € 294.878. Uiteindelijk resulteert een positief resultaat in boekjaar 2017 van € 557.584: een verschil van € 262.706 met de begroting. Het positief resultaat over het boekjaar 2016 bedroeg € 355.158. In de navolgende paragraaf treft u een vergelijking aan en een specificatie van de belangrijkste verschillen.

Analyse realisatie 2017 versus realisatie 2016 en realisatie 2017 versus begroting 2017

Onderstaand is een vergelijking van de staat van baten en lasten op basis van gerealiseerde en begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2017 en gerealiseerde baten en lasten voor het kalenderjaar 2016.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Vershil	Realisatie 2016	Vershil
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	4.461.517	4.222.898	238.619	4.083.422	378.095
Overige overheidsbijdragen	75.240	100.250	-25.010	131.086	-55.846
Overige baten	48.928	39.075	9.853	48.145	783
Totaal baten	4.585.685	4.362.223	223.462	4.262.653	323.032
Lasten					
Personele lasten	3.295.004	3.171.896	123.108	3.090.302	204.702
Afschrijvingen	97.699	112.013	-14.314	130.541	-32.842
Huisvestingslasten	203.574	262.250	-58.676	271.930	-68.356
Overige lasten	436.433	533.426	-96.993	422.827	13.606
Totaal lasten	4.032.710	4.079.585	-46.875	3.915.600	117.110
Saldo baten en lasten	552.975	282.638	270.337	347.053	205.922
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	4.609	12.500	-7.891	9.520	-4.911
Financiële lasten	-	260	-260	1.415	-1.415
Totaal financiële baten en lasten	4.609	12.240	-7.631	8.105	-3.496
Totaal resultaat	557.584	294.878	262.706	355.158	202.426

Toelichting op de staat van baten en lasten:

Het resultaat is ten opzichte van 2016 gestegen met € 202.426. De belangrijkste oorzaken van deze stijging zijn:

Rijksbijdragen OCenW

In 2017 is er een aanzienlijke leerlinggroei gerealiseerd. Dit heeft geleid tot extra groeisubsidies en heeft het ministerie de bekostiging van bijna alle normatieve rijksbijdragen over de schooljaren 2016-2017 en 2017-2018, met terugwerkende kracht, in positieve zin aangepast. Daarnaast zijn de ontvangen middelen vanuit de diverse samenwerkingsverbanden gestegen.

Overige overheidsbijdragen

Daling van gemeentelijke projecten door wegvallen van onder andere project Ouderbeleid.

Personele lasten

Mede dankzij de doorgezette leerling groei zijn de verloonde FTE's toegenomen met ongeveer 3,5 FTE. Uiteraard heeft de cao stijging en verhoging van de pensioenlasten ook zijn doorwerking.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn minder omdat er in 2016 een desinvestering heeft plaatsgevonden bij Okba Ibnou Nafi van oude activa die nog een restwaarde bevatte van € 31.643. Deze zijn destijds ten laste van de afschrijvingen gebracht.

Huisvestingslasten

Dankzij de oprichting van een nieuwe VVE voor het gebouw in Tilburg heeft er geen dotatie onderhoud gebouwen plaatsgevonden en is de volledige voorziening vrijgevallen bij basisschool Aboe El-Chayr.

Overige lasten

De uitgaven voor onderwijsleerpakket zijn gestegen door nieuw aangegane ICT licenties en extra licentie kosten die de groeitelling met zich mee heeft gebracht. Inzake de overige lasten heeft er een daling plaatsgevonden, echter deze hebben voornamelijk te maken met de lagere uitgaven aan gemeentelijke projecten.

Financiële baten

De rentevergoedingen op de spaarrekening is flink gedaald waardoor er minder financiële baten zijn ontvangen.

Totaal resultaat

Het gerealiseerde resultaat 2017 wijkt af van het begrote resultaat over 2017. De belangrijkste oorzaken van deze afwijking zijn:

Extra subsidie personeel, groei, personeel en arbeid en Impulsgebieden	€ 200.000
Extra subsidie ontvangen vanuit Samenwerkingsverbanden	€ 32.500
Daling gemeentelijke projecten door o.a. wegvallen Ouderbeleid	-€ 27.000
Overige baten zijn gestegen door verkregen arrangementen vanuit Auris	€ 7.125
Impact FTE, CAO en pensioenlasten stijging alsmede inzet eigen middelen.	€ 28.000
Stijging inhuur derden, dotatie personele voorzieningen en afrekening vervangingsfonds	€ 83.400
Daling afschrijvingskosten ICT, Leermiddelen en meubilair. Leermiddelen zijn niet geïnvesteerd maar via ICT licenties aangeschaft en meubilair is gedurende het jaar aangeschaft waardoor de afschrijving naar tijdsgelang verwerkt zijn.	€ 14.300
Daling van de huisvestingskosten door vrijval van de onderhoudsvoorziening bij Aboe El-Chayr in verband met de nieuwe VVE.	-€ 110.000
Stijging huur en medegebruik en onderhoud door nacalculaties bij El Feth en nota nieuwe VVE bij Aboe El-Chayr.	€ 52.200
Daling overige lasten door minder gemeentelijke uitgaven waar dan ook geen subsidie voor ontvangen is.	-€ 62.000

Investerings en financieringsbeleid

Vanwege de gunstige liquiditeit worden de investeringen uit eigen middelen voldaan. Het beleid is als in enig jaar of maand een te groot beslag op de liquiditeit plaatsvindt een spreiding in de aanschaf van nieuwe investeringen wordt aangebracht. De investeringen worden bewaakt op basis van de liquiditeitsbegroting en zijn afgestemd vanuit een in de meerjarenbegroting opgenomen financieel perspectief. Er is een meerjarenbeleid op exploitatie en investeringen.

Treasuryverslag

De stichting hanteert een eigen treasurystatuut. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders instellingen voor onderwijs hun financierings- en beleggingsbeleid dienen in te richten. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed.

De stichting heeft een zeer terughoudend financieel beleid gevoerd, conform de Regeling Beleggen lenen en derivaten OCW 2016. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen. De tegoeden op deze rekening zijn direct opeisbaar.

Alle rekeningen-courant rekeningen zijn ondergebracht bij de ABN-AMRO bank.

CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen voor de stichting. Hiermee willen we een beeld geven over de continuïteit van de stichting.

Er is geen sprake van majeure investeringen of van doorcentralisatie van de huisvesting.

Kengetallen

	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Aantal leerlingen per 1 oktober	613	666	712	758	804
Personele bezetting in fte per 31 december					
Bestuur / Management	3,58	3,75	4,00	4,00	4,00
Personeel primair proces	37,42	38,89	39,35	42,23	46,21
Ondersteunend personeel	12,04	13,57	15,05	16,11	16,11
Totale personele bezetting	53,04	56,21	58,40	62,34	66,32

Toelichting op de kengetallen

- De personele bezetting is ook in 2017 gestegen en zal de komende jaren licht stijgen indien de leerlinggroei zal doorzetten.
- Het leerlingaantal op SIPO -niveau zal de komende jaren naar verwachting stijgen. Op regioniveau zijn geen afspraken gemaakt over de leerlingontwikkeling.

Balans

Activa	Realisatie 31-12-2016	Realisatie 31-12-2017	Prognose 31-12-2018	Prognose 31-12-2019	Prognose 31-12-2020
Materiële vaste activa	672.837	704.781	778.575	816.620	789.718
Totaal vaste activa	672.837	704.781	778.575	816.620	789.718
Vorderingen	615.619	224.718	224.718	224.718	224.718
Liquide middelen	1.839.309	2.497.130	2.783.576	3.129.424	3.643.424
Totaal vlottende activa	2.454.928	2.721.848	3.008.294	3.354.142	3.868.142
Totaal activa	3.127.765	3.426.629	3.786.869	4.170.762	4.657.860

Passiva	Realisatie 31-12-2016	Realisatie 31-12-2017	Prognose 31-12-2018	Prognose 31-12-2019	Prognose 31-12-2020
Algemene reserve	1.944.030	2.566.119	2.951.226	3.329.688	3.799.498
Bestemmingsreserves	300.000	235.496	235.496	235.496	235.496
Eigen vermogen	2.244.030	2.801.615	3.186.722	3.565.184	4.034.994
Voorzieningen	192.559	107.971	85.676	93.679	113.539
Langlopende schulden	76.967	74.395	71.823	69.251	66.679
Kortlopende schulden	614.209	442.648	442.648	442.648	442.648
Totaal passiva	3.127.765	3.426.629	3.786.869	4.170.762	4.657.860

Toelichting op de balans

- Investerings zullen worden gedaan in samenhang met de schoolplannen en toenemen met nieuwe investeringen en afnemen met de afschrijvingen. Er is een meerjareninvesteringsbegroting voor de komende 5 jaar opgesteld en deze is verwerkt in de prognose.
- De vorderingen blijven in de prognose gehandhaafd op het niveau van 2017.
- De algemene reserve zal toenemen conform het verwachte resultaat.
- De voorzieningen zijn opgenomen conform de meerjarenplanning en betreft de jaarlijkse dotatie minus de beoogde uitgaven.
- De langlopende schulden zullen jaarlijks afnemen conform de afschrijvingen.
- De kortlopende schulden blijven voor het gemak gelijk.

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Baten					
Aantal leerlingen	613	666	712	758	804
Rijksbijdragen OCenW	4.083.422	4.461.517	4.716.050	4.992.335	5.244.986
Overige overheidsbijdragen	131.086	75.240	68.979	2.179	2.179
Overige baten	48.145	48.928	13.800	13.800	13.800
Totaal baten	4.262.653	4.585.685	4.798.829	5.008.314	5.260.965
Lasten					
Personeelslasten	3.090.302	3.295.004	3.575.796	3.807.327	3.978.383
Afschrijvingen	130.541	97.699	106.106	121.155	129.402
Huisvestingslasten	271.930	203.574	270.440	287.990	290.990
Overige lasten	422.827	436.433	461.380	413.380	392.380
Totaal lasten	3.915.600	4.032.710	4.413.722	4.629.852	4.791.155
Saldo baten en lasten	347.053	552.975	385.107	378.462	469.810
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	9.520	4.609	-	-	-
Financiële lasten	1.415	-	-	-	-
Totaal financiële baten en lasten	8.105	4.609	-	-	-
Totaal resultaat	355.158	557.584	385.107	378.462	469.810

Toelichting op de staat van baten en lasten

- De baten zijn berekend op basis van de geprognoseerde leerlingaantallen waarbij uit is gegaan van groei voor de komende jaren.
- De personele lasten zijn afgestemd op het benodigde personeel en de geprognoseerde leerlingaantallen.
- In de huisvestingslasten is rekening gehouden met de extra kosten die de doordecentralisatie met zich meebrengen. Zoals in het bestuursverslag is aangegeven zal alleen El Feth in eigen beheer onderhouden worden.
- In de overige instellingslasten is rekening gehouden met extra kosten voor intensieve begeleiding bij het verbeteren van kunstzinnige vakken en het vergroten van de ouderbetrokkenheid.

Deze meerjarenbegroting is taakstellend en gebaseerd op de huidige wet- en regelgeving. Het risico is groot dat realisatie in de toekomst zal afwijken, vanwege de weerbarstigheid van de praktijk.

Overige rapportages

Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

De planning- en controlecyclus bestaat uit jaarlijks opstellen van een meerjarenbegroting. Daarin komt tot uiting welke plannen er voor de komende jaren gemaakt zijn. Vier keer per jaar worden er tussentijdse financiële cijfers opgesteld door het administratiekantoor. Deze bestaan uit een overzicht van de baten en lasten van de gecumuleerde periode en worden in hetzelfde overzicht vergeleken met de periode begroting. Verschillen worden geanalyseerd en besproken met het bestuur. Deze laatste kan indien noodzakelijk maatregelen treffen.

Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Zie pagina 10 en 11 van het bestuursverslag

Ondertekening namens het bestuur

Datum: 26-06-2018

Plaats: Breda

Naam: De heer M. Talbi

Functie: Directeur / Bestuurder

Ondertekening:

VERSLAG TOEZICHTHOUDEND ORGAAN

Het algemeen bestuur (AB) bestaat uit vijf personen met kennis en ervaring op verschillende terreinen (huisvesting, bestuur, ICT, ondernemen). Het dagelijks bestuur (DB) is in handen van de directeur-bestuurder. Met de komst van de code goed bestuur PO is er een duidelijke verdeling van taken, rollen en verantwoordelijkheden tussen het algemeen bestuur en dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur heeft een toezichthoudende taak. In 2017 en 2018 is het bestuur een bijscholingstraject ingaan i.s.m. ISBO en de PO-Raad. Tijdens dit bijscholingstraject komen de volgende thema's aan bod:

- Cultuur, hoe besturen wij? Dit in combinatie met Code Goed Bestuur.
- Sturen op de onderwijskwaliteit en ICT van onze scholen in relatie tot het nieuwe toezichtkader van de inspectie.
- Hoe word ik een IKC school?
- Identiteit in relatie tot voorbereiding van leerlingen op sociaal- maatschappelijke participatie alsmede de relatie met achterban en de ouders.
- Personeelsbeleid: personeelstekort, professionalisering, diploma islamitisch onderwijs.

Om de toezichthoudende rol van het algemeen bestuur te versterken is eind 2017 een sollicitatieprocedure in gang gezet. Bij werving richten we ons met name op kandidaten met kennis van het onderwijsveld en financiën.

Contact met de organisatie

In 2017 heeft het algemeen bestuur iedere schoollocatie bezocht en heeft er een gesprek plaatsgevonden met het personeel. Tijdens deze gesprekken zijn onderwerpen als werkdruk, veiligheid, sociale veiligheid, professionalisering, rol en verantwoordelijkheid algemeen bestuur, onderwijskwaliteit, strategisch beleid besproken. Dit gesprek heeft ook 2 maal plaatsgevonden met de GMR. Met de GMR is verder ook gesproken over professionalisering van de GMR, continuïteit bij wisseling van leden en betere afstemming tussen algemeen bestuur en GMR. Ook het functioneren van de dagelijkse bestuurder is met de GMR besproken. Het functioneren van de dagelijkse bestuurder is in een apart gesprek tevens besproken met de locatiedirecteuren.

Het algemeen bestuur heeft ook een apart gesprek gehad met de directeuren en godsdienstleraren over het identiteitsbeleid op de scholen.

Relatie AB en DB

Een afvaardiging van het algemeen bestuur voert jaarlijks een functionerings- en beoordelingsgesprek met de dagelijkse bestuurder. Respectievelijk hebben in 2017 deze gesprekken in maart en oktober plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot nieuwe (prestatie)afspraken voor het komende jaar. Deze zullen weer onderwerp van gesprek zijn bij het volgende een functionerings- en beoordelingsgesprek.

Naast werkgever en toezichthouder fungeert het bestuur in grote mate als klankbord voor de dagelijkse bestuurder.

Contact met externen

Het algemeen bestuur i.s.m. de directeur/bestuurder neemt deel mee aan overleggen van de volgende organisaties:

- ISBO (koepelorganisatie Islamitische scholen in Nederland)
- BreedSaam (coöperatie huisvesting Breda)

Naast deelname aan deze structurele overleggen heeft het algemeen bestuur in 2017 een gesprek gehad met de inspecteur van de onderwijsinspectie en met de accountant (PWC).

Werkzaamheden AB+A1

Het bestuur is in 2017 8 maal bijeengewees voor een bestuursvergadering. De dagelijkse bestuurder neemt deel aan deze vergaderingen. De agenda voor de bestuursvergadering wordt bepaald op basis van het vastgestelde toezichtskader. Het toezichtskader bevat de volgende onderwerpen die hetzij 2/4 jaarlijks, jaarlijks, half jaarlijks of per kwartaal worden besproken. Één maal per jaar legt het bestuur de resultaten naast meerjarig strategisch beleid om te bepalen of doelen zijn behaald en of doelen aangepast moeten worden.

Ondertekening namens de toezichthouder

Datum: 26-06-2018

Plaats: Breda

Naam: De heer A. Tebbaa

Functie: Voorzitter

Ondertekening:

JAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Op basis van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs worden Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen aanvullingen in de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs). De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en passiva, met uitzondering van het vermogen, worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Grondslagen Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven. Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijvings- termijn in maanden	afschrijvings- percentage per jaar	activerings- grens in €
Installaties	180	6,70%	500
Schoolmeubilair en inventaris	180-240-360	3,3 - 6,7%	500
Kantoormeubilair en inventaris	120-240	5 - 10%	500
Huishoudelijke apparatuur en machines	60-96	12,5 - 20%	500
Onderwijs apparatuur en machines	60	20%	500
ICT	36-120	10 - 33,3%	500
Leermiddelen	96	12,50%	500

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden met een looptijd korter dan 12 maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en bestemmingsreserve.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

Omschrijving	Doel	Beperkingen	EUR
- Reserve personeel	Opvangen Formatieve tekorten	Geen	235.496

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Voor het contant maken van de waarde van de voorziening wordt gerekend met een rekenrente welke voor eind 2017 wordt bepaald. De berekening is als volgt:

Rekenrente = Wettelijke rente (bron: DNB) +/- Inflatie (bron: CBS).

Voor 2017 wordt er gerekend met een rekenrente van 0,70%. Waarbij de waarde voor de wettelijke rente vastgesteld is op 2,00% en de uitgangswaarde voor de inflatie 1,30% is.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Daarnaast wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans. Voor de balanswaardering per 31 december 2017 is de inschatting van de blijfkans aangepast op basis van ervaringscijfers.

Voorziening voor langdurig zieke werknemers

De voorziening langdurig zieke werknemers wordt gevormd door de verwachte salariskosten van langdurig zieke werknemers die waarschijnlijk niet meer zullen terugkeren in het arbeidsproces.

Voorziening groot onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste waardering gewaardeerd tegen reële waarde. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Onder deze post valt de vooruitontvangen investeringssubsidies. Deze subsidies moeten zichtbaar in mindering gebracht worden op de materiële vaste activa of als schuld gepresenteerd worden onder vooruitontvangen investeringssubsidies.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Grondslagen Staat van Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de bestemde reserves die door het bestuur zijn bepaald.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de Stichting de condities voor ontvangst kan aantonen.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De Stichting heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt als verplichtingenbenadering.

Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt de instelling op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van premies heeft de instelling geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen.

De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Pensioenregeling

Nederlandse pensioenregelingen:

De instelling heeft op de balans geen eigen pensioenvoorziening opgenomen.

De instelling is volgens de cao PO aangesloten bij het ABP. De belangrijkste kenmerken van deze regelingen zijn:

- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon
- er heeft in 2017 geen indexatie plaatsgevonden
- de dekkingsgraad van het ABP was per 31-12-2017 104,40%
- overige kenmerken zijn te vinden op www.abp.nl

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald door de instelling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Prijrisico

De instelling loopt risico's ten aanzien van de waardering van effecten, opgenomen onder financiële vaste activa en effecten, opgenomen onder vlottende activa. De instelling beheerst het marktrisico door onderscheid aan te brengen in de portefeuille, en limieten te stellen.

Rente- en kasstroomrisico

De Instelling loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa, effecten en liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen). Met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt de instelling risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de markttrente.

Kredietrisico

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal voldoen aan het treasurybeleid.

De instelling heeft geen significante concentraties van kredietrisico. Verkoop vindt plaats aan afnemers die voldoen aan de kredietwaardigheidstoets van de instelling. Verkoop vindt plaats op basis van krediettermijnen tussen de 8 en 60 dagen. Voor grote leveringen kan een afwijkende krediettermijn van toepassing zijn. In dat geval worden aanvullende zekerheden gevraagd, waaronder garantiestellingen.

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

En vergelijkende cijfers 2016. - na verwerking resultaatbestemming -

	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
1	ACTIVA			
1.1	Vaste activa			
1.1.2	Materiële vaste activa	704.781	672.837	
	<i>Totaal vaste activa</i>	<u>704.781</u>	<u>672.837</u>	672.837
1.2	Vlottende activa			
1.2.2	Vorderingen	224.718	615.619	
1.2.4	Liquide middelen	2.497.130	1.839.309	
	<i>Totaal vlottende activa</i>	<u>2.721.848</u>	<u>2.454.928</u>	2.454.928
	TOTAAL ACTIVA	<u>3.426.629</u>	<u>3.127.765</u>	
2	PASSIVA			
2.1	Eigen vermogen	2.801.615	2.244.030	
2.2	Voorzieningen	107.971	192.559	
2.3	Langlopende schulden	74.395	76.967	
2.4	Kortlopende schulden	442.648	614.209	
	TOTAAL PASSIVA	<u>3.426.629</u>	<u>3.127.765</u>	

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017
En vergelijkende cijfers 2016

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
3 Baten						
3.1 Rijksbijdragen OCW	4.461.517		4.222.898		4.083.422	
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	75.240		100.250		131.086	
3.5 Overige baten	48.928		39.075		48.145	
<i>Totaal baten</i>		<u>4.585.685</u>		<u>4.362.223</u>		<u>4.262.653</u>
4 Lasten						
4.1 Personeelslasten	3.295.004		3.171.896		3.090.302	
4.2 Afschrijvingen	97.699		112.013		130.541	
4.3 Huisvestingslasten	203.574		262.250		271.930	
4.4 Overige lasten	436.433		533.426		422.827	
<i>Totaal lasten</i>		<u>4.032.710</u>		<u>4.079.585</u>		<u>3.915.600</u>
<i>Saldo baten en lasten</i>		<u>552.975</u>		<u>282.638</u>		<u>347.053</u>
6 Financiële baten en lasten						
6.1 Financiële baten	4.609		12.500		9.520	
6.2 Financiële lasten	-		260		1.415	
<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		<u>4.609</u>		<u>12.240</u>		<u>8.105</u>
Totaal resultaat		<u><u>557.584</u></u>		<u><u>294.878</u></u>		<u><u>355.158</u></u>

KASSTROOMOVERZICHT 2017

En vergelijkende cijfers 2016

Ref.	2017		2016		
	€	€	€	€	
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Saldo baten en lasten		552.975		347.053	
<i>Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat:</i>					
- Afschrijvingen	4.2	97.699		130.541	
- Mutaties voorzieningen	2.2	-84.588		57.942	
Totaal van aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat		13.111		188.483	
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>					
- Vorderingen	1.2.2	390.902		-390.686	
- Kortlopende schulden	2.4	-171.561		157.701	
Totaal van aanpassingen in werkkapitaal		219.341		-232.985	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		785.427		302.551	
Ontvangen interest	6.1.1	4.609		9.520	
Betaalde interest	6.2.1	-		1.415	
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		790.036		310.656	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings in materiële vaste activa	1.1.2	-129.643		-215.835	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-129.643		-215.835	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Aflossing langlopende schulden	2.3	-2.572		-2.572	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-2.572		-2.572	
Kasstroom uit overige balansmutaties					
Mutatie liquide middelen	1.2.4	657.821		92.249	
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:					
		2017		2016	
		€	€	€	€
Stand liquide middelen per 1-1		1.839.309		1.747.060	
Mutatie boekjaar liquide middelen		657.821		92.249	
Stand liquide middelen per 31-12		2.497.130		1.839.309	

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

1 Activa

1.1 Vaste Activa

1.1.2 Materiële vaste activa	1.1.2.1 Gebouwen	1.1.2.3 Inventaris en apparatuur	1.1.2.4 Overige materiële vaste activa	Totaal materiële vaste activa
	€	€	€	€
Stand per 01-01-2017				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	189.837	1.182.632	380.108	1.752.577
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	62.920	688.949	327.871	1.079.740
Materiële vaste activa per 01-01-2017	126.917	493.683	52.237	672.837
Verloop gedurende 2017				
Investerings	-	97.301	32.341	129.643
Afschrijvingen	9.502	73.352	14.845	97.699
Mutatie gedurende 2017	9.502	23.950	17.496	31.943
Stand per 31-12-2017				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	189.837	1.279.933	412.450	1.882.220
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	72.423	762.301	342.716	1.177.439
Materiële vaste activa per 31-12-2017	117.415	517.632	69.734	704.781

TOELICHTING OP DE TE ONDSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

1 Activa

1.2 Vlottende activa

1.2.2 Vorderingen	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
1.2.2.2 OCW	195.602		223.100	
1.2.2.3 Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen	9.392		345.160	
1.2.2.10 Overige vorderingen	-		24.821	
<i>Subtotaal vorderingen</i>		<u>204.994</u>		<u>593.081</u>
1.2.2.12 Vooruitbetaalde kosten	6.286		-	
1.2.2.14 Te ontvangen interest	3.794		8.053	
1.2.2.15 Overige overlopende activa	9.644		14.485	
<i>Overlopende activa</i>		<u>19.724</u>		<u>22.538</u>
Totaal Vorderingen		<u>224.718</u>		<u>615.619</u>

Alle vorderingen genoemd onder 1.2.2 hebben een looptijd korter dan een jaar .

1.2.4 Liquide middelen	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
1.2.4.1 Kasmiddelen	3.006		2.286	
1.2.4.2 Tegoeden op bankrekeningen	2.494.124		1.837.023	
Totaal liquide middelen		<u>2.497.130</u>		<u>1.839.309</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

2 Passiva										
2.1 Eigen vermogen										
	Stand per	Resultaat	Overige	Stand per						
	01-01-2017	2017	mutaties	31-12-2017						
	€	€	€	€						
2.1.1 Eigen vermogen										
2.1.1.1	Algemene reserve	1.944.030	622.088	-	2.566.119					
2.1.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)	300.000	-64.504	-	235.496					
	Totaal Eigen vermogen	2.244.030	557.584	-	2.801.615					
2.1.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)										
	Stand per	Resultaat	Overige	Stand per						
	01-01-2017	2017	mutaties	31-12-2017						
	€	€	€	€						
2.1.1.2.1	Reserve personeel	300.000	-64.504	-	235.496					
	Totaal bestemmingsreserve publiek	300.000	-64.504	-	235.496					
2.2 Voorzieningen										
	Stand per	Dotatie 2017	Ontrekking	Vrijval 2017	Mutatie	Stand per	Bedrag	Bedrag 1 t/m	Bedrag	
	01-01-2017		2017			31-12-2017	< 1 jaar	5 jaar	> 5 jaar	
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	
2.2.1	Personele voorzieningen	94.385	24.710	25.887	11.326	-	81.882	57.649	9.897	14.337
2.2.3	Voorzieningen voor groot onderhoud	98.174	25.000	15.525	81.560	-	26.089	26.089	-	-
	Totaal Voorzieningen	192.559	49.710	41.412	92.886	-	107.971	83.738	9.897	14.337
2.2.1 Personele voorzieningen										
	Stand per	Dotatie 2017	Ontrekking	Vrijval 2017	Mutatie	Stand per	Bedrag	Bedrag 1 t/m	Bedrag	
	01-01-2017		2017			31-12-2017	< 1 jaar	5 jaar	> 5 jaar	
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	
2.2.1.4	Voorziening Jubilea	47.845	-	2.807	11.326	-	33.712	9.479	9.897	14.337
2.2.1.6	Langdurig zieken	46.540	24.710	23.080	-	-	48.170	48.170	-	-
	Totaal personele voorzieningen	94.385	24.710	25.887	11.326	-	81.882	57.649	9.897	14.337
2.3 Langlopende schulden										
	Stand per	Aangega-	Aflossing in	Stand per	Looptijd	Looptijd	Rente per-			
	01-01-2017	lene in	2017	31-12-2017	> 1 jaar	> 5 jaar	centage			
	€	2017	€	€	€	€				
2.3.7.5	Vooruitontvangen investeringssubsidies	76.967	-	2.572	74.395	71.823	64.107	0%		
	Totaal overige langlopende schulden	76.967	-	2.572	74.395	71.823	64.107			
2.4 Kortlopende schulden										
	31-12-2017		31-12-2016							
	€	€	€	€						
2.4.8	Crediteuren	73.626	211.291							
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen	130.292	179.506							
2.4.10	Schulden terzake van pensioenen	35.782	30.380							
2.4.12	Overige kortlopende schulden	15.707	7.860							
	<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>		255.407	429.037						
2.4.14	Vooruit ontvangen subsidies OCW	9.832	22.703							
2.4.15	Vooruit ontvangen investeringssubsidies	2.572	2.572							
2.4.16	Vooruit ontvangen bedragen	9.400	-							
2.4.17	Vakantiegeld	99.918	96.358							
2.4.19	Overige overlopende passiva	65.519	63.539							
	<i>Overlopende passiva</i>		187.241	185.172						
	Totaal Kortlopende schulden		442.648	614.209						
2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen										
	31-12-2017		31-12-2016							
	€	€	€	€						
2.4.9.1	Loonheffing	114.574	118.559							
2.4.9.3	Premies sociale verzekeringen	15.718	60.947							
	Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen		130.292	179.506						

	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
2.4.19 Overige overlopende passiva				
2.4.19.2 Vooruitontvangen subsidies Overige		18.200		-
2.4.19.6 Overige overlopende passiva		47.319		63.539
Totaal overige overlopende passiva		<u>65.519</u>		<u>63.539</u>

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3 Baten

3.1	Rijksbijdragen	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
3.1.1	Rijksbijdragen						
3.1.1.1	Rijksbijdrage OCW	3.788.964		3.651.381		3.490.347	
	Totaal Rijksbijdrage		3.788.964		3.651.381		3.490.347
3.1.2	Overige subsidies						
3.1.2.1	Overige subsidies OCW	553.946		485.517		493.024	
	Totaal Rijksbijdragen		553.946		485.517		493.024
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV		118.607		86.000		100.051
	Totaal Rijksbijdragen		4.461.517		4.222.898		4.083.422

3.1.2.1	Overige subsidies OCW	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
3.1.2.1.1	Geormerkte subsidies OCW	29.725		41.262		35.477	
3.1.2.1.2	Niet-geormerkte subsidies OCW	524.221		444.255		457.547	
	Totaal overige subsidies OCW		553.946		485.517		493.024

3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
3.2.2.2	Overige gemeentelijke en Gemeenschappelijke Regelingen - bijdragen en -subsidies *	75.240		100.250		131.086	
	Totaal overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		75.240		100.250		131.086

* De overige overheidsbijdragen bestaan uit:

Impulsgebieden	57.909		100.000		56.432	
LEA middelen	6.789		-		-	
Brede school	-		-		12.250	
Ouderbeleid	-		-		56.800	
Egalisatie afschrijvingen	2.572		-		2.572	
Overig	7.970		250		3.032	
Totaal		75.240		100.250		131.086

3.5	Overige baten	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
3.5.5	Ouderbijdragen	27.220		14.075		18.853	
3.5.10	Overige	21.708		25.000		29.292	
	Totaal overige baten		48.928		39.075		48.145

4 Lasten

4.1	Personeelslasten	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.1.1	Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten						
4.1.1.1	Lonen en salarissen	2.408.956		3.079.832		2.269.766	
4.1.1.2	Sociale lasten	342.388		-		323.629	
4.1.1.3	Premies Participatiefonds	82.807		-		71.683	
4.1.1.4	Premies Vervangingsfonds	94.938		-		110.966	
4.1.1.5	Pensioenpremies	314.359		-		248.355	
	Totaal lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten		3.243.448		3.079.832		3.024.399
4.1.2	Overige personele lasten						
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	13.384		-		46.540	
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	16.571		14.900		11.138	
4.1.2.3	Overig **	199.178		117.830		181.393	
	Totaal overige personele lasten		229.133		132.730		239.071
4.1.3	Ontvangen uitkeringen personeel						
4.1.3.2	Uitkeringen van het Vervangingsfonds	82.546		4.578		146.001	
4.1.3.3	Overige uitkeringen personeel	95.031		36.088		27.167	
	Af: Ontvangen uitkeringen personeel		177.577		40.666		173.168
	Totaal personele lasten		3.295.004		3.171.896		3.090.302
	** Overig						
	Arbozorg	15.454		16.000		22.707	
	Nascholing	62.512		69.500		67.601	
	Uitbesteding derden	73.988		25.500		90.005	
	Naheffing vervangingsfonds	21.641		0		-	
	Overig	25.583		6.830		1.080	
	Totaal		199.178		117.830		181.393

Gemiddeld aantal werknemers

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 72 in 2017 (2016: 67). Hieronder is de onderverdeling te vinden van het gemiddeld aantal werknemers.

	2017	2016
Bestuur / Management	4	4
Personeel primair proces	50	47
Ondersteunend personeel	18	16
Totaal gemiddeld aantal werknemers	<u>72</u>	<u>67</u>

4.2	Afschrijvingen	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.2.2	Afschrijvingen op materiële vaste activa	97.699		112.013		130.541	
	Totaal afschrijvingen		97.699		112.013		130.541

4.3	Huisvestingslasten	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.3.1	Huur		32.213		5.500		32.252
4.3.3	Onderhoudslasten (klein onderhoud)		74.517		42.450		73.733
4.3.4	Energie en water		40.326		37.900		26.398
4.3.5	Schoonmaakkosten		95.575		102.200		67.916
4.3.6	Belastingen en heffingen		6.471		5.950		5.357
4.3.7	Mutatie onderhoudsvoorziening		-56.560		59.000		58.780
4.3.8	Overige		11.032		9.250		7.494
	Totaal huisvestingslasten		203.574		262.250		271.930

4.4	Overige lasten	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1	Administratie en beheerlasten		85.967		82.290		79.455
4.4.2	Inventaris en apparatuur		9.601		7.450		2.865
4.4.3	Leer- en hulpmiddelen		129.416		92.616		98.147
4.4.5	Overige		211.449		351.070		242.360
	Totaal overige lasten		436.433		533.426		422.827

4.4.1	Administratie en beheerlasten	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1	Administratie en beheerslasten		73.021		74.890		71.303
4.4.1.3	Telefoon- en portokosten		8.300		6.800		7.818
4.4.1.4	Kantoorartikelen		3.160		600		334
4.4.1.5	Overige administratie- en beheerslasten		1.486		-		-
	Totaal administratie- en beheerslasten		85.967		82.290		79.455

Seperate specificatie kosten instellingsaccountant

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria (reeds onderdeel van 4.4.1) ten laste van het resultaat gebracht:

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
4.4.1.1.1	Controle van de jaarrekening	8.010		4.720		6.401
4.4.1.1.2	Andere controlewerkzaamheden	-		-		-
4.4.1.1.3	Fiscale advisering	-		-		-
4.4.1.1.4	Andere niet-controlediensten	-		-		-
		8.010		4.720		6.401

Uitsplitsing honoraria naar accountantskantoor

Alle hierboven opgesomde werkzaamheden zijn verricht door PriceWaterhouseCoopers accountants N.V. in het huidig en/of vorig boekjaar.

Honoraria met betrekking tot de werkzaamheden

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

Bovenstaande accountants honoraria zijn verwerkt op basis van het facturenstelsel.

4.4.2	Inventaris en apparatuur	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.4.2.1	Inventaris en apparatuur		9.601		7.450		2.865
	Totaal inventaris en apparatuur		9.601		7.450		2.865
4.4.5	Overige lasten	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.4.5.1	Wervingskosten		9.788		200		154
4.4.5.2	Representatiekosten		3.123		5.600		5.245
4.4.5.3	Huishoudelijke kosten		496		450		829
4.4.5.4	Buitenschoolse cq bijzondere activiteiten		17.723		13.785		8.113
4.4.5.6	Contributies		29.003		26.135		24.791
4.4.5.7	Abonnementen		2.407		3.650		3.669
4.4.5.8	Medezeggenschapsraad		2.883		7.005		2.018
4.4.5.9	Verzekeringen		3.279		3.800		3.258
4.4.5.10	Reproductiekosten, drukwerk, schoolgids		20.313		28.050		20.280
4.4.5.11	Toetsen en testen		6.206		6.850		6.625
4.4.5.12	Culturele vorming		4.052		26.270		3.541
4.4.5.13	Overige overige lasten ***		112.176		229.275		163.837
	Totaal overige lasten		211.449		351.070		242.360
	*** Overige overige lasten						
	Kosten identiteit		15.762		11.750		13.136
	Leerlingvervoer		2.756		3.000		2.756
	Kantinekosten		4.257		2.425		3.332
	Kosten t.b.v. ouderbijdrage		13.111		14.500		14.270
	Overige kosten uitgaven subsidies		71.342		131.000		128.652
	Overige kosten		4.948		66.600		1.691
	Totaal		112.176		229.275		163.837

6 Financiële baten en lasten

6.1 Financiële baten

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
6.1.1 Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		4.609		12.500		9.520
Totaal financiële baten		<u>4.609</u>		<u>12.500</u>		<u>9.520</u>

6.2 Financiële lasten

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
6.2.1 Rentelasten en soortgelijke lasten		-		260		1.415
Totaal financiële lasten		<u>-</u>		<u>260</u>		<u>1.415</u>

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

		Resultaat 2017		
		€	€	€
2.1.1	Algemene reserve (publiek)			622.088
2.1.2	<u>Bestemmingsreserve (publiek)</u>			
2.1.2.1	Reserve personeel			
	<u>Totaal bestemmingsreserve</u>	<u>-64.504</u>		<u>-64.504</u>
	Totaal resultaat			<u><u>557.584</u></u>

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier dienen te worden toegelicht.

De verbonden partijen die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm 2017	Statutaire zetel	Code activiteiten	Deelname percentage
Samenwerkingsverband Plein013	Stichting	Tilburg	4	
RSV Breda OOK	Stichting	Breda	4	
Samenwerkingsverband Brabantse Wal	Stichting	Bergen op Zoom	4	

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

VERANTWOORDING SUBSIDIES

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

(Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EZ regelingen betrekking hebbend op de EZ subsidies)

G1-A Beknopt gespecificeerd

Omschrijving	Toewijzing		Prestatie afgerond?
	Kenmerk	Datum	
Lerarenbeurs 2016-2017	776741-1	15-12-2016	Ja
Lerarenbeurs 2017-2018	853499-1	29-08-2017	Ja

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt.

Indeling en bezoldigingsklasse

De indeling van de rechtspersonen of instellingen over de bezoldigingsklassen gebeurt op basis van drie generieke instellingscriteria te weten:

- (a) de gemiddelde totale baten per kalenderjaar
- (b) het gemiddelde aantal leerlingen, deelnemers of studenten, en
- (c) het gewogen aantal onderwijssoorten of -sectoren.

Deze instellingscriteria bieden een weergave van de zwaarte van de functie van de topfunctionaris gebaseerd op functiewaarderingsverhoudingen. Gezamenlijk geven de criteria een indicatie van de complexiteit van de betreffende bestuursfunctie.

Voor ieder criterium wordt een schaal gehanteerd. Uit de score op die schaal volgt een aantal complexiteitspunten. Het totaal van deze complexiteitspunten bepaalt in welke bezoldigingsklasse de rechtspersoon of instelling valt en welk bezoldigingsmaximum daarmee van toepassing is op de topfunctionaris(sen). Voor de bepaling van de complexiteitspunten verwijzen wij naar de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren.

Complexiteitspunten

Aantal complexiteitspunten per instellingscriteria:	2017
Gemiddelde totale baten	2
Gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	1
Gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	1
Totaal aantal complexiteitspunten	4
Bezoldigingsklasse	A
Bezoldigingsmaximum	€ 107.000

Afwijkende bezoldiging

Er is geen afwijkende bezoldiging van toepassing voor het verslagjaar 2017.

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Toezichhoudend topfunctionaris

De volgende toezichhoudend topfunctionarissen zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Toezichhouder					
Dienstbetrekking	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Aanhef	De heer	De heer	De heer	De heer	De heer
Voorletters	A.	A.	M.	M.	F
Tussenvoegsel					
Achternaam	Tebbaa	Boudzra	Elkadi	El-Allouchi	Bouzambou

Functievulling in 2017

Funcatiecategorie	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang functie in verslagjaar	01-01	01-01	01-01	01-01	01-01
Afloop functie in verslagjaar	31-12	31-12	31-12	31-12	31-12

Bezoldiging 2017

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	750	1.010	1.078	851	1.038
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0
Subtotaal bezoldiging	750	1.010	1.078	851	1.038
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging	750	1.010	1.078	851	1.038
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	16.050	10.700	10.700	10.700	10.700
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan					

Gegevens 2016

Aanvang functie vorig verslagjaar	01-01	01-01	01-01	01-01	01-01
Afloop functie vorig verslagjaar	31-12	31-12	31-12	31-12	31-12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen in vorig verslagjaar	-	675	-	939	930
Beloningen betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	-	675	-	939	930

Niet-topfunctionarissen boven de norm

Niet van toepassing, er zijn geen niet-topfunctionarissen boven de norm.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Er zijn geen niet uit balans blijkende rechten en verplichtingen die hier moeten worden toegelicht.

Verplichtingen

De volgende niet uit balans blijkende verplichtingen worden hieronder toegelicht.

Vlg Nr.	Omschrijving	Periode van t/m		Loop- tijd	Bedrag per maand
				Mdn	€
1	ISO Groep	1-11-2015	31-10-2021	72	431
2	Kobergroep	31-3-2017	31-3-2018	12	415
3	Dyade	1-1-2016	31-12-2018	36	3.666

ONDERTEKENING DOOR BESTUURDERS EN TOEZICHTHOUDERS

Breda, 26-6-2018

SIPO

Bestuurder:

De heer M. Talbi
Directeur - bestuurder

Toeziçhthouders:

De heer A. Tebbaa
Voorzitter

De heer A. Boudzra
Lid

De heer M. Elkadi
Lid

De heer M. El-Allouchi
Lid

De heer F. Bouzambou
Lid

SIPO
Hooilaan 1
4816 EM Breda

OVERIGE GEGEVENS

Statutaire bestemming van het resultaat

Er is statutair niets geregeld inzake de bestemming van het resultaat.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vijf pagina's)